

Anders Adali – 10 år som yrkeskriminell – Tips hur du skyddar ditt hem

”Jag skulle själv använda hemlarm, och framförallt ljusdetektorer för alla inbrottstjuvar vill jobba ostört. Men generellt gäller att ändra sitt flockbeteende lika det som folk har i filmer; att inte lägga sommarhusnyckeln under blomkrukan, hänga nycklarna i hallen eller låta värdesaker synas i fönstren. Redan där kan man stoppa tjuven.”

Det säger Anders Adali, aktuell programledare i TV3s nya satsning ”Stoppa tjuven”, en serie om vardagsbrott med stort fokus på inbrott. Efter 10 år som kriminell använder han nu sina erfarenheter till att hjälpa folk att inte drabbas.

- **Se Anders tipslista på hur man skyddar sig (vid artikeln slut)**

Skälen till varför man hamnar i kriminalitet varierar men är ofta mer lika än man kan tro. Det som skiljer är motiven till varför man kan bryta sig loss från det kriminella livet. I 36-åriga Anders Adalis fall var det varken frälsning eller drogavgiftning.

– Det var på grund av att jag åkte fast 2007. I Finland, fälld på indicier för ett värdetransportrån. Att sitta i finskt fängelse är stenhårt, jag fick sju år, och efter halva tiden i isolering begrep jag att jag värdesatte min familj så mycket mer än kriminaliteten. Jag insåg hur den och mina vänner fick lida. Ytterligare en sak var att jag alltid haft jobb med vanlig månadsinkomst som anställd bl.a. hos företag inom inredning och import, så jag hade aldrig gjort mig beroende av brottspengar, säger han och fortsätter:

– Dessutom har jag både varit målmedveten och drivande, när jag bestämt mig för något genomdrev jag det, grundligt utan fusk, och det hjälpte mycket det också att välja ett annat spår. Barnen är så oerhört viktiga och ger så mycket kärlek. Har man barn förtjänar alla mycket bättre än kriminalitet.

Anders Adali hade också ett bra rykte, som en pålitlig person som kan stå vid sitt ord. Det ger respekt. Trots att han känner många fångar på olika anstalter runt om, så försöker de inte fjättra honom vid det kriminella livet. De respekterar att han valt en annan väg. De verkar inte ens störa sig på

att han berättar om sina erfarenheter och det i syfte att hjälpa "Svensson" att skydda sig.

I den aktuella TV3-serien får han chansen att pröva sina kunskaper och erfarenheter under bl.a. kontrollerade inbrott där inspelningsteamet riggat ett 15-tal fasta kameror och sen släpper loss Anders och hans medaktör Johan Viktor som också är f d kriminell.

Tittarna får se hur enkelt ett inbrott begås, och utan att paret är förberedda på vad som ska möta dem innanför dörren, så kan tittarna förskräckas över hur metodiskt paret går till väga och hur snabbt värdesakerna upptäcks och rummen töms. Enbart detta är motiv nog att titta på serien, som potentiellt brottsoffer får man många tankeställare att inte vara så förutsägbar, trots att man tror motsatsen.

En inbrottstjuv lär sig blixtnabbt att skanna av ett hus. Yttre tecken som fångar intresset är hur lättbrytet det är. Ligger det i ett rikemansområde kan man utgå ifrån att det finns värdeföremål. Frågan är bara hur lättåtkomligt det är? Bor det bara vuxna i huset, annars kan barn komma hem på oväntade tider. Saker som avskräcker är t.ex. om grannarna är pensionärer, de har oftast koll på grannskapet hela dagarna. Larmdekaler? Synliga signalhorn? Finns det rörelsedetektorer som tänder ljus är det också motbjudande.

Saker man ska hålla koll på

Ligger det en liten sten på din soptunna intill huset, eller ligger en tidning vid dörren eller något annat framme lite konstigt. Då kan du vara utsatt för en avkollning. Får sakerna ligga kvar orörda kan det betyda att det är tomt hemma. Här kan grannsamverkan betyda tungan på vågen om ett inbrott sker.

Inbrott orsakas av flera kategorier av förövare. Anders ser främst missbrukare, ungdomsgång i förort och öststatare som kanske vanligaste typerna av inbrytare. Beställningsjobb är ovanliga, men i sådana fall handlar det om proffs (och halvproffs) och då måste man äga något ovanligt värdefullt.

– Väldigt ofta är det avundsjuka som ligger bakom ett handplockat inbrott. Att någon granne retar sig på en ny bil eller något nyinköpt som kan verka skrytigt. Eller en attityd. Det kan leda till skvaller som hamnar i fel öron, likväl som det säkert händer att en hemhjälp och mindre nogräknade hantverkare inte iakttar tystnad om vad de ser hos sina kunder, säger

Anders. Detta kan man i viss mån förebygga genom att tänka över hur man uppfattas av sin omgivning.

– Däremot är missbrukarna svåra att skydda sig mot, de är irrationella. Men att inte ha ett polislås monterat på ytterdörren är idiotiskt i alla lägen. Likadant ska man självklart sätta upp klisterdekaler om att ett bevakningsföretag anlitas, även om det inte är sant. Ett billigt skydd som avskräcker.

Bor i lägenhet

Anders själv bor idag i hyreslägenhet.

– Faktiskt också i en lägenhet med en uteplats, skrattar han, alltså på markplan som alltid riskerar att bli utsatta för inbrott. Jag kan tänka mig ett hemlarm och en siren för att störa en inbrytare. Rörelsedetektor till lampor är också bra. Men jag skulle nog vilja ha en kamera kopplad till larmet så att jag får se hur den ser ut som tränger sig in. Kanske hellre se det i en mobilapp än i verkligheten.

Vad är Anders Adali's råd när det gäller inbrottstjuvar?

Är man hemma och hör någon objuden i lägenheten eller i huset ska man tänka sig väldigt noga för. Speciellt om det verkar som att inkräktaren verka strunta i att någon är hemma, menar han.

– I så fall kan du ha en desperado hemma, och om du samtidigt har barnen och din käresta hos dig, så skulle jag aldrig satsa på en konfrontation. Vettigast är att snabbt försöka ta sig ut och ringa polisen, då slipper du riskera dina näras liv.

Om du fick välja "objekt" så att säga, vad skulle du föredra: hus eller lägenhet?

– Hus, absolut, oftast mer värde och lättare att ta sig in.

– Samtidigt kan lägenheter vara enklare eftersom folk ibland är så godtrogna. Vi har gjort ett sådant scenario i tv-serien, där vi låtsas att vi är hantverkare och får faktiskt grannarna att hålla upp dörrarna och säger "hej". Det hela handlar bara om skådespeleri och är man tillräckligt fräck så kan man gå iland med det mesta.

Hemlarm bra men en del avgifter konstiga

Anders är generellt positivt till hemlarm, även om han ofta tycker de är för dyra, inte minst när det gäller tillbehör och ibland också på saker som batteribyten.

– Har man råd så ska man skaffa, det är en bra investering på samma sätt som en bra dörr. Men man får aldrig glömma att det är så oerhört mycket man också kan göra själv, genom att dölja vad man har så att det inte syns från ytterfönstret. Eller skaffa rörelseljus och brytpaneler. Och prata med grannarna. Hemlarmet gör det besvärligare för tjuvarna men är ingen totalgaranti att de ändå inte försöker.

Trovärdighet ger respekt

Vi sitter på ett litet fik i Vasastan i Stockholm i mitten av januari, och Anders tar sig god tid att berätta. Både inlevelsefullt och professionellt samt med distans till sitt kriminella förflutna.

När namnet Leif GW Persson kommer på tal är det uppenbart att här handlar det med ens om ömsesidig respekt. Leif säger i ett YouTube-klipp att Anders är en för rekordrig person att placeras på den kriminella sidan. Istället ser han en roll för Anders att hjälpa till inom brottbekämpning genom att lära vanliga medborgare att tänka proaktivt samt även föreläsa för polis och åklagare hur inbrottstjuvar tänker nuförtiden.

– Leif är oerhört skärpt, hans analyser är i stort sett alltid korrekta och orsaksresonemangen till vad som hänt är mycket träffsäkra, replikerar Anders.

Om Anders inte hamnat i kriminalitet så gissar han att han idag – med sina speciella kunskaper – skulle befinna sig högt inom en organisation som arbetar med säkerhet, vilket också skulle kunna vara polisen. Så länge det handlar om proaktivt tänkande.

– Jag har alltid varit en ”do-er”. Gillar att få saker och ting gjorda utan att slarva. Och det oftast i ett väldigt högt tempo, säger han.

Det är bl.a. därför vi inte ska bli förvånade över att han redan har sin andra bok färdigskriven, och med ständigt nya projekt som den aktuella tv-serien kommer ständigt nya tips på saker han borde göra genom

rekommendationer av nya personer som han hela tiden möter genom sina nya projekt.

TV-serien nu känns som en naturlig förlängning av TV3:s dokumentär "Brottskod" hösten 2013 där Anders hade huvudroll. Och att säkerhetsföretaget upptäckt Anders mediala utstrålning är ingen hemlighet; vi har redan sett honom göra reklam för en säkerhetsdörr.

– Men det är inte en köpt åsikt, jag skulle aldrig göra reklam för något värdelöst. Det handlar om integritet, förtydligar han, och fortsätter:

– Det ena ger det andra, det finns så mycket kraft i det här flödet, så mycket konstruktiv energi. Det är fantastiskt så mycket gott man kan göra när man bestämmer sig för det, alltså i motsats till kriminalitet.

Kriminella allt mer hackers

Liksom digitaliseringen av samhället lockat programmeringskunniga till kriminell verksamhet har även traditionell brottslighet anpassat sig och utnyttjar svagheter hos digitaliseringen.

Anders är ingen datahacker, men använde då han var kriminell s k jammers för att blockera elektroniska signaler som hindrade honom att kunna jobba ostört. Det gällde t.ex. att stoppa avlyssning, mobiltelefoner och GPS:en i värdetransportväskor.

Numera får man intryck av att även ganska ordinära biltjuvar använder sig av idag lättöverkomlig avskanningsutrustning för att fånga upp de trådlösa signalslingor som används för att låsa/låsa upp en bil.

Nästa steg kommer ta datahackandet till en ny nivå. Det är ingen vild gissning att det liksom i datahackersammanhang lär erbjudas s k rootkits – "verktygslådor" med nyttiga program som låter en inkräktare anpassa sina metoder efter hur "objektet" är skyddat. Inbrottstjuveriet moderniseras, liksom. Trygga hem-koncept som "key let's go" kan riskera knäckas via fjärravlyssning.

– Det är högst troligt att fler lär utnyttja jammers och avläsningsutrustning då det handlar om inbrott, så skyddsföretagen kommer ha mycket att arbeta med framöver, säger Anders Adali.

Första avsnittet i "Stoppa tjuven" sänds i TV3 22 januari klockan 20:00.

Anders Adali – Tips på hur du skyddar dig mot inbrott:

- – Lampor med rörelsevakt runt huset.
- – Skaffa klistermärken om att larm är installerat
- – Hemlarm; kamera med rörelsedetektor är att föredra om man kan koppla kameran till mobilen för då behöver ingen väktare åka ut ifall en familjemedlem utlöst larmet av misstag
- – Grannsamverkan är mycket bra och ska uppmuntras
- – Polislås: korkat att vara utan
- – Om ytterdörren inte massiv är den lättforcerad. En säkerhetsdörr är dyr men ger ett gott skydd
- – Investera inte i en dyr säkerhetsdörr om du sedan har en altandörr som går att blåsa omkull
- – Brytskydd runt dörrar med lås gör den svårare att bryta upp ("inbyggt" i säkerhetsdörrar). Kan köpas som metervara och även användas runt fönster
- – Bättre lås på fönstren, mer än bara hakar. "Det skall vara lika svårt att ta sig ut som in i ett hus."
- – Buskar runt fönster så det är svårare att komma in men inte så höga så någon som brutit sig in kan jobba ostört
- – Har du en "walk in closet" är det förväntat att du förvarar dina smycken där. Eller byrån. Likaså i badrummet. Tänk annorlunda! Kanske ett bankfack passar de lite finare smyckena som används sällan?
- – Kassaskåp vapensåp etc ska fastmonteras gärna på nåt krångligt ställe där det är svårt att bryta
- – Försvåra för tjuven genom att låsa fast stegar och andra "hjälpmedel" på tomten
- – Facebook: se upp med vad du skriver, det är kanske inte så smart att berätta om att man är borta på semester. Informera på annat sätt dem som behöver veta och lägg upp semesterbilderna på FB i efterhand
- – Det är viktigt att det finns många hinder på vägen och att ingen eventuell tjuv får jobba ostört

"Om man nu ska gömma kontanter och värdesaker hemma så måste man anstränga sig lite. Madrasser är dåliga. Dolda paneler på svåråtkomliga ställen är bra. Fundera lite extra på att hitta det ovanliga."